La fabricació dels duros falsos

Van detenir dos falsificadors a la Casanova del Prat del Molí Nou a Ripoll

La falsificació de moneda era una practica ja anterior a l´Espanya del segle XIX.

L'electricitat va mecanitzar la falsificació de duros de plata. En van aparèixer tants i tan ben fets que la gent no distingia entre els duros bons i els falsos. Els obrers no volien cobrar en duros de plata, les parades del mercat no els acceptaven, i tampoc servien per comprar el bitllet del tren. En aquest context, es va fer famós el duro sevillano, quasi indistingible del bo. Davant de l'abundància de moneda falsa, l'Estat va optar pel paper moneda.

XAVIER VALERI | RIPOLL

Encunyar monedes falses o llimar-les per treure'n material en or o en plata era una cosa ja antiga a l'Espanya del segle XIX, però no passava de ser una activitat artesana encara que abundant i molt castigada. Les coses van canviar cap al final del segle. Les innovacions tecnològiques van posar l'Estat Espanyol al llindar de la catàstrofe monetària. L'ús de l'electricitat en la indústria va convertir en senzilla una de les activitats més antigues i més castigades.

A finals del segle XIX, l'electricitat feia possible fer monedes a gran escala quasi iguals a les de veritat. El Diario de Gerona del 13 de març del 1898, explicava la manera: "S'ha d'agafar un duro de l'Alfons XIII o de qualsevol altre monarca, s'ha de fer un motlle de guix del duro, el motlle s'ha de posar en una càpsula de cautxú vulcanitzat, s'ha de submergir en una solució de clorhidrat d'amoníac i s'ha de sotmetre a un corrent elèctrica. Poc després, el motllo queda saturat de sal de clorhidrat d'amoníac".

Llavors s'ha d'agafar un bloc d'acer amb les proporcions adequades i se l'ha de posar en contacte amb el motlle del duro. Al final, se sotmet l'acer al corrent elèctric que surt d'una pila elèctrica de 10 a 15 volts de tensió. L'electricitat dissol la sal de clorhidrat d'amoníac sobre l'acer, en contacte amb el motlle. Dues o tres hores després d'iniciada l'operació, l'acer reproduirà amb exactitud el relleu, la llegenda i tots els detalls més petits del motlle. Amb el motlle fet, ja no resta més que encunyar moneda.

El sistema del motlle d'acer o un de similar va ser el que al voltant del 1880 van fer servir els encunyadors del duro sevillano. Era un duro idèntic a l'oficial, amb menys plata i fet en grans quantitats. L'art de fer moneda falsa havia passat de l'artesania a la producció a gran escala.
Tan complicat era distingir el duro sevillano del veritable que l'Estat va publicar un llibre de més de 750 pàgines, en el qual s'ensenyava a identificar les monedes falses. Una de les maneres, era fer saltar un duro fals i un de

veritable sobre una superfície dura. Pel soroll, el dependent reconeixia la moneda falsa de la veritable. Tots els taulells d'Espanya (fets de fusta) van incorporar un quadrat de marbre per llençar-hi les monedes. Més complicat ho tenien les pageses que anaven a vendre gallines i anecs al mercat de Figueres. L'Empordanès del 18 de març del 1900 explica: "En tractar amb les revenedores que tant abunden reben monedes falses en pagament de les seves mercaderies. De res els serveix protestar, perquè com que ningú ho ha vist la compradora sol dir el contrari del que afirma la pagesa. Si les pageses anessin a vendre al lloc designat i fessin examinar la moneda que reben per una persona competent, no els passaria el que ara els passa". Els mercats eren un dels llocs preferits per escampar moneda. Els altres eren les festes majors o agafar el transport públic i seguir un itinerari per les botigues dels pobles.

A més de Sevilla, de moneda falsa se'n feia a tot Espanya i a les comarques gironines també. Per aquell temps, Ripoll ja tenia una tradició en la indústria del metall. A la primavera del 1897, la Guàrdia Civil seguia la pista d'una fàbrica de moneda falsa als termes de Sant Joan de les Abadesses i de Ripoll. Al cap de pocs dies van detenir dues persones per tenir amagada una màquina d'encunyar moneda. La tenien amagada en un corral de la casa nova del Prat del Molinou a Ripoll. Era una casa que formava part de la pairalia del Molinou (Campdevànol), en els terrenys de la qual hi havia una farga (fogons on s'escampen metalls). És una zona de gran tradició en el tractament dels metalls. Havien existit les fargues: Grau, Ventolà i Ragué. Els dos detinguts es van haver d'enfrontar a la severitat del Codi Penal en els delictes de la falsificació de moneda. Les penes anaven dels 8 a 10 anys de presó i a multes d'un valor estimat en 10 vegades el que s'havia estafat a l'Estat.
Així doncs, la fabricació de moneda estava relacionada amb la industrialització i a vegades afectava propietaris de fàbriques.

Per exemple el Diario de Gerona del 20 de setembre del 1890, explicar la detecció de maquinària per falsificar moneda en una fàbrica d' Orpi (Anoia). "El jutjat d'Igualada -exposa- es va personar a la fàbrica de teixits del senyor Arnat". La diligència era per causa d'una denúncia, segons la qual, a la fàbrica hi feien moneda falsa. El jutge i l'agutzil van començar el registre sense resultats a la fàbrica. Encara van voler anar a la salt d'aigua que movia la turbina als afores. En aquest lloc, l'algutzir es va fixar en una porta que es veia sota del cana. "Aquesta porta?", - va preguntar l'algutzil. "Fa més de 30 anys que no s'ha obert", va contestar el senyor Arnat.

Tot i la resposta, el jutge va ordenar que s'obrís. Per poder obrir-la, el senyor Arnat se'n va anar a buscar una barra de ferro. El fabricant se'n va anar a casa seva a reunir-se amb el seu fill. Ambdós se'n van anar a Igualada, van entrar en un estanc a comprar una lletra i, amb ella, se'n van anar a la casa d'un banquer, on va fer un crèdit.

Com que el senyor Arnat no tornava amb la barra de ferro, l'algutzil va obrir la porta amb els seus propis mitjans i hi va trobar la maquinària destinada a fer moneda. La van traslladar a Igualada amb un carro que va ser vist per molta gent que -segons el Diari- no es creien el que veien. Del senyor Arnat no hi va haver cap més notícia. Això sí, explicaven que quan va rebre la visita del jutge, va dir: "Si arribo a saber qui ha estat el denunciant, hauré de ser molt cruel en la venjança".

La fabricació de monedes va abastar el Baix Empordà. A la Bisbal, el 27 d'octubre del 1906 van detenir tres persones com a presumptes autores del delicte de fabricar moneda falsa. A casa d'un d'ells hi havien trobat monedes falses, una màquina de fer-ne, i dues màquines més petites; una per polir i l'altra per tallar. Al registre fet a la vinya d'un dels detinguts hi van desenterrar dues caixes plenes de monedes.

Per al temps de la detenció dels fabricants de monedes de la Bisbal, molts obres ja no acceptaven rebre el salari en duros de plata per por que fossin falsos. Volien bitllets o un altre tipus de moneda. Les taquilles de les companyies del tren (llavors a mans privades) no acceptaven duros i comprar als mercats era complicat.

Davant del problema, el ministre d'Hisenda va ordenar un gran rescat de duros falsos. Es tractava de bescanviar-los per duros bons. Després de cues immenses i de baralles es van adonar que els lliuraven un duro dolent per un de bo.

El 1910, el Banc d'Espanya va substituir les monedes d'or com símbol de diners a la borsa per paper diners. El paper era un valor segur que certificava que el portador posseïa una quantitat d'or que el Banc D'Espanya guardava en una caixa forta.

A partir de llavors, l'ús del duro de plata es va reduir i quan va arribar la Guerra Civil quasi havia desaparegut. Això no obstant, al final de la Guerra el paper moneda de la II República va quedar sense valor. Llavors la dèria va ser trobar duros de plata encara que fossin falsos en alguna butxaca. Ara, els duros de l'Alfons XIII són material de col·leccionista, però encara és complicat de saber si són bons o no. Per això, se solen vendre a pes de plata i prou.

La fi de les monedes de plata no va significar la fi de les encunyacions fraudulentes. El 1966, Los Sitios alertava de l'existència de monedes de 100 pessetes falses. "Es coneixen només de mirar-les - exposa- perquè a la vora hi ha una línia fina que marca la unió de les dues cares". Encara l'11 de gener del 2015, Diari de Girona va notificar la detenció de 20 persones a Barcelona i Girona per falsificar monedes de 2 euros.
De la fabricació no se sap com ha evolucionat, però per escampar-les els darrers detinguts no feien servir les fires, festes i mercats, sinó que ?feien ús de les màquines expenedores de begudes i aliments i de les escurabutxaques ara ben abundants.

Font del document:
http://www.diaridegirona.cat/comarques/2016/01/11/fabricacio-dels-duros-falsos/761857.html?utm_source=rss